

Haapaveden kaupungin
Kasvatus- ja koulutuslautakunnalle

Viite Viranhaltijan oikaisuvaatimus Haapaveden kaupungin sivistysjohtajan päätöksestä 13.8.2021 182 §

Taustatiedot

Sivistysjohtaja on purkanut viranhaltijan virkasuhteen päätöksellään 13.8.2021 182 §. Ennen virkasuhteen purkamista viranhaltijalle on varattu tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen perusteista.

Viranhaltijapäätös liitteenä.

Viranhaltija on 26.8.2021 tehnyt purkupäätöksestä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että virkasuhteen purkupäätös tulee kumota lainvastaisena ja virheellisesti tehtynä ja virkasuhteen tulee jatkua katkeamattomana. Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että virkasuhteen purkamiseen ei ole ollut erittäin painavaa syytä.

Vaatimusten yksityiskohtaiset perustelut ilmenevät oikaisuvaatimuksesta.

Kuulemistilaisuuden järjestäminen

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (myöhemmin Viranhaltijalain) 43 §:n 1 momentin mukaan ennen työnantajan suorittamaa virkasuhteen irtisanomista tai purkamista viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi virkasuhteen päättämisen syistä perusteluineen.

Viranhaltija on kutsuttu viranhaltijalain 43 §:n 1 momentin mukaiseen kuulemistilaisuuteen 12.5.2021. Kuulemistilaisuus on järjestetty 12.8.2021.

Muistio kuulemistilaisuudesta on liitteenä.

Oikaisuvaatimuksessa esitettyihin perusteisiin vastaaminen

Syrjintä

Viranhaltijan esittämät väitteet syrjinnästä ovat perusteettomia. Virkasuhteen purkamisen materiaaliset perusteet ja perustelut ilmenevät viranhaltijapäätöksestä. Virkasuhteen päättämistä koskeva asia on käsitelty ja ratkaistu ilman minkäänlaista syrjintää.

Esteellisyys

Vt. kaupunginjohtaja Kimmo Hinno ja hallintojohtaja Eija Saarela olivat läsnä kuulemistilaisuuden alussa, mutta viranhaltijan esittettyä heitä koskevan esteellisyysväitteen Hinno ja Saarela poistuivat kuulemistilaisuudesta vapaaehtoisesti kuulemistilaisuuden ja asian käsittelyn jatkumiseksi.

Hinno ja Saarela eivät ole valmistelleet kuulemistilaisuutta eivätkä ohjeistaneet kuulemistilaisuuden aikana eivätkä he ole olleet muutoinkaan esteellisiä ko. viranhaltijan virkasuhteen päättämistä koskevan asian käsittelyssä. Hinnon ja Saarelan vapaaehtoisella poistumisella ei ole merkitystä asiassa eikä virkasuhteen päättämistä koskevan asian lopputulokseen.

Valtakirja – toimivalta

Kaupungin lainopillisella neuvonantajalla on ollut oikeus avustaa Haapaveden kaupunkia asiassa ja olla läsnä kuulemistilaisuudessa.

Hallintoasiassa saa käyttää asiamiestä ja avustajaa eikä asianajajan tarvitse esittää valtakirjaa, ellei viranomaisen niin erikseen määrää. Viranhaltija ei ole laissa tarkoitettu viranomaisen ja hänen väitteensä avustajan toimivallan puuttumisesta on perusteeton.

Sivistysjohtajalla on kaupungin hallintosäännön 152 §:n mukaan asiakirjojen allekirjoitusoikeus ja siten oikeus allekirjoittaa valtakirja kaupungin puolesta. Sivistysjohtaja on allekirjoittanut kuulemistilaisuudessa asianajajalle viranhaltijan pyytämän valtakirjan kuulemistilaisuuden jatkumiseksi. Valtakirja on esitetty perusteettoman prosessiväitteen eliminoimiseksi.

Päätöksen perusteleminen

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Sivistysjohtaja on perustellut purkupäätöksen riittävällä tavalla ja päätös täyttää laissa säädetyt perusteluvollisuuden. Virkasuhteen

purkamisen perusteet eivät ole voineet jäädä viranhaltijalle epäselviksi myöskään hänen oikeusturvaansa vaarantavalla tavalla.

Kuulemista varten virkamiehelle annettavat selvitykset

Kuulemiseen tarkoitettu materiaali (viranhaltijan some-kirjoitukset) on jäänyt lähettämättä viranhaltijalle inhimillisen virheen vuoksi ennen kuulemistilaisuutta. Ko. some-kirjoitukset on luovutettu viranhaltijalle paperikopioina kuulemistilaisuudessa. Viranhaltija on voinut tutustua aineistoon kuulemistilaisuudessa haluamassaan ajassa ja laajuudessa.

Viranhaltija on kirjoitustensa julkitulon jälkeen maaliskuussa 2021 myöntänyt lehtihaastattelussa kirjoittaneensa ko. some-kirjoitukset ja kirjoitukset ovat olleet yleisesti laajalti nähtävissä paikallisten, maakunnallisten ja iltapäivälehtien julkaisuissa jo maaliskuussa 2021.

Kuulemistilaisuudessa esitetyt some-kirjoitukset liitteenä.

Kuuleminen

Viranhaltijan vaatimuksesta kuulemista oli siirrettävä neljä kertaa viranhaltijan vetoamaan lailliseen esteeseen perustuen. Viranhaltijan kuuleminen järjestettiin 12.8.2021 klo 12.00 alkaen.

Virasta pidättäminen

Koska viranhaltijan kuuleminen oli mahdollista järjestää vasta 12.8.2021, viranhaltija pidätettiin virantoimituksesta sivistysjohtajan päätöksellä asian selvittämisen ajaksi kuulemiseensa 13.8.2021 saakka.

Virasta pidättämisen ajalta viranhaltijalle on maksettu palkkaa eikä viranhaltijalle ole tullut ansionmenetystä virantoimituksesta pidättämisen ajalta.

Purku

Viranhaltijan kielenkäyttö hänen Facebook- ja muissa some-kirjoituksissaan on ollut todella karkeaa, epäasiallista ja halventavaa ja sen voidaan katsoa ylittäneen sopivuuden ja sananvapauden rajat. Kielenkäyttö ei ole ollut sopivaa opettajan ammatissa toimivalle henkilölle.

Kirjoituksista suurin osa kohdistuu tiettyyn yksittäiseen henkilöön, joka on moitittavampaa kuin että arvostelu olisi ollut yleisempää.

Viranhaltijan kirjoitukset mitä ilmeisimmin täyttävät ainakin joiltakin osin rikosoikeudellisen tunnusmerkistön. Sananvapaus ei oikeuta kunnianloukkausta, laitonta uhkausta (esim. Krista Kiuruun kohdistunut kirjoitus) tai yksityiselämän loukkausta.

Kirjoitukset täyttävät myös vihapuheen tunnusmerkistön. Vihapuheeksi luokitellaan yksittäistä ihmistä tai ihmisryhmää vastaan vihaa lietsova tai

levittävä viestintä. Kyse on tyypillisesti asiasta irtoavasta ja henkilökohtaisuuksiin menevästä solvaamisesta, joka usein kohdistuu syrjiviin seikkoihin kuten sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, ideologiaan tai alkuperään. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan rasistinen puhe ei saa sananvapauden suojaa.

Kirjoitukset ovat kohdistuneet pääasiassa poliitikkoihin tai virkamiehiin, joihin on sallittu kohdistettavan laajemmin kritiikkiä kuin yksityishenkilöihin. Kyse on kuitenkin vahvasti poliitikkojen henkilöihin kohdistuvasta kielenkäytöstä, joka on sisältänyt eri vähemmistöryhmiin kohdistuvaa uhkailua, panettelua ja solvaamista – tällainen ei ole hyväksyttävää edes poliittisiin päättäjiin ja viranomaisiin kohdistettuna.

Viranhaltijan asemaan liittyvä julkinen vastuu asettaa erityisen luottamusvaatimuksen paitsi työnantajaa myös kansalaisia kohtaan, mikä asettaa sananvapaudelle tiukemmat rajat kuin tavanomaisessa työsuhteessa. Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaisesti viranhaltijan on käytädyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

Koska kyseessä oleva viranhaltija on opettaja, liittyy viranhaltijan asemaan myös kasvatuksellinen vastuu. Lapsilla on oikeus erityiseen suojeluun ja huolenpitoon kaikissa ympäristöissä (myös koulussa) ja viranomaisilla on velvollisuus suojata lasta hänen hyvinvointiaan vaarantavalta tiedolta. Koululla on erityinen velvollisuus huolehtia lasten henkisestä ja fyysisestä turvallisuudesta koulussa. Viranhaltijan some-tekstit ovat olleet julkisesti kaikkien, myös koululaisten luettavissa ja siten voineet vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin. Lisäksi osa kirjoituksista on kohdistunut alaikäiseen ja erityisen tuen tarpeessa olevaan koululaiseen (Greta Thunberg).

Kielenkäytön osalta on merkitystä myös työn luonteella sekä asianomaisella toimialalla noudatetuilla kielenkäytön tavoilla. Myös tältä osin pitää huomioida ao. viranhaltijan asema luokanopettajana. Esimerkiksi opettajan eettisissä periaatteissa keskeisiä periaatteita ovat ihmisyyden kunnioittaminen, keskinäinen kunnioitus kaikessa vuorovaikutuksessa sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Ko. viranhaltijan some-kirjoitukset rikkovat vahvasti näitä periaatteita.

Edellä mainitut seikat ulottuvat lähtökohtaisesti vain opetustyöhön (ei opettajan vapaa-aikaan), mutta siitä huolimatta eettisillä periaatteilla on merkitystä, kun on arvioitu edellytyksiä luottamuksellisen yhteistyön jatkumiselle.

Virkamiehen kirjoittelu on jatkunut pitkään ja kirjoituksia on ollut lukuisia. Kyseessä ei ole siis ollut yksittäistapaus.

Viranhaltijan kirjoittelu on ollut omiaan rikkomaan työnantajan ja viranhaltijan välisen luottamussuhteen, vaikka viranhaltija on kirjoittanut tekstinsä vapaa-ajallaan. Viranhaltijan olisi tullut tuntea työnantajansa arvot ja intressit ja pystyä arvioimaan millainen sananvapauden käyttö vahingoittaisi luottamussuhdetta.

Myös työ- ja virkasuhteen lojaliteetti- eli uskollisuusvelvollisuus on luonteeltaan passiivinen pidättäytymisvelvoite, joka ulottuu koko palvelussuhteeseen ja on voimassa myös työntekijän/viranhaltijan vapaa-aikana.

Viranhaltija ei varsinaisesti aluksi esittänyt katumusta kirjoituksistaan, vaan hän puolusteli kirjoituksiaan ja totesi esim. kirjoituksestaan Kiurusta, että hyvin sanottu. Viranhaltija myös totesi lehtijutussa, että kirjoitukset pahenivat aikaa myöten (vauhtisokeus iski).

Työnantaja Haapaveden kaupunki katsoo, että viranhaltijan sosiaalisen median kirjoitukset vakavalla tavalla heikentävät työnantajan luottamusta ja vaikuttavat olennaisella tavalla viranhaltijan virkasuhteesta johtuvien velvoitteiden hoitamiseen. Viranhaltija ei ole luokanopettajan virassaan kyennyt arvioimaan oman vapaa-ajan toimintansa merkitystä ja vaikuttamista haavoittuvassa asemassa olevia lapsia kohtaan eikä myöskään asemaansa viranhaltijana. Työnantaja katsoo, että viranhaltija ei ole käyttäytynyt asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla (Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 11.4.2003/304 17 §).

Työnantaja Haapaveden kaupunki on pyytänyt asiassa asiantuntijalausunnon OTT, VTK, työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskiselta. Asiantuntijalausunnon mukaan työnantajalla on ollut oikeus purkaa viranhaltijan virkasuhde.

Koskisen asiantuntijalausunto liitteenä.

Purkamisoikeuden raukeaminen

Haapaveden kaupunki kutsui viranhaltijan virkasuhteen päättämistä koskevaan kuulemistilaisuuteen 9.3.2021, 15.3.2021, 6.4.2021, 14.5.2021, mutta kuulemista lykättiin viranhaltijan vaatuksesta perustuen viranhaltijan vetoamaan lailliseen esteeseen ja kuulminen pidettiin lopulta 12.8.2021. Viranhaltija ilmoitti, ettei hän suostu kirjalliseen kuulemiseen eikä asiamiehen välityksellä tapahtuvaan kuulemiseen, vaan viranhaltija vaatii tulla kuulluksi henkilökohtaisesti. Päätös virkasuhteen purkamisesta tehtiin 14 vuorokauden sisällä viranhaltijan vetoaman laillisen esteen päättymisestä eli 13.8.2021.

Tiedoksisaanti

Työnantaja pyysi viranhaltijaa hakemaan viranhaltijapäätöksen (182 § / 2021) kaupungitalolta klo 12 perjantaina 13.8.2021. Asiasta ilmoitettiin sekä viranhaltijalle että hänen asiamiehelleen. Viranhaltijalle tarjottiin mahdollisuutta tulla myös myöhempänä ajankohtana kyseisenä päivänä, mutta viranhaltija ei hakenut päätöstä.

Tämän jälkeen alkuperäinen viranhaltijapäätös lähetettiin viranhaltijalle kirjattuna kirjeenä perjantaina 13.8.2021.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös virkasuhteen purkamisesta julkaistiin hallinnollisten säännösten ja käytänteiden mukaisesti muutama tunti päätöksen tekemisen jälkeen.

Lopuksi

Viranhaltijan oikaisuvaatimuksessa esittämät väitteet eivät vaikuta päätöksen laillisuuteen. Oikaisuvaatimuksessa ei ole myöskään esitetty mitään sellaista, jonka vuoksi päätöstä tulisi muuttaa tarkoituksenmukaisuusperusteella. Viranhaltijapäätös tulee pysyttää.

Haapavedellä 22.9.2021

Erkki Seitajärvi
sivistysjohtaja

LIITTEET

- Viranhaltijan sosiaalisen median kirjoitukset
- Muistio kuulemistilaisuudesta 12.8.2021
- OTT, VTK, työoikeuden emeritusprofessori Seppo Koskisen asiantuntijalausunto 20.9.2021
- Viranhaltijapäätös 13.8.2021 182§